

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.71:004(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17594067>

**Діджиталізація банківського сектору України як фактор підвищення
фінансової стійкості**

Приходченко Леонід

магістрант кафедри фінансів, банківської справи, страхування та маркетингу,
Класичний приватний університет вул. Університетська, буд. 70-б,
м. Запоріжжя, 69002, Україна, lenaprixodchenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3925-7944>

Балабуха Катерина Євгенівна

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та маркетингу, заступник директора Інституту
економіки та права, Класичний приватний університет, вул. Університетська,
буд. 70-б, м. Запоріжжя, 69002, Україна balabuhakaterina@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2105-8167>

Прийнято: 26.10.2025 | Опубліковано: 12.11.2025

Анотація: У статті розкрито роль діджиталізації банківського сектору України як фактора підвищення фінансової стійкості.

Метою статті є дослідження ролі діджиталізації банківського сектору України як ключового чинника підвищення його фінансової стійкості в умовах війни та економічної нестабільності. У роботі розглянуто сутність цифрової трансформації у банківській діяльності, визначено основні напрями впровадження інноваційних технологій та їхній вплив на ліквідність, витрати й довіру клієнтів. Особливу увагу приділено розвитку онлайн-банкінгу,

мобільних застосунків і фінтех-сервісів, які забезпечують безперервність фінансових операцій і сприяють адаптації банківської системи до кризових умов.

Методи дослідження базуються на поєднанні теоретичного аналізу, порівняння практик українських та європейських банків, а також статистичного узагальнення даних Національного банку України та міжнародних фінансових звітів за 2022–2024 роки. Застосовано методи системного, порівняльного й структурно-аналітичного аналізу для визначення взаємозв'язку між рівнем цифровізації, ліквідністю банків та довірою клієнтів. Аналіз здійснювався на прикладі провідних фінансових установ України – ПриватБанку, Монобанк та Ощадбанку, що дозволило виявити ключові моделі цифрової трансформації та оцінити їхню результативність.

Результати дослідження показали, що діджиталізація стала катализатором підвищення ефективності банківського менеджменту та зниження операційних ризиків. Впровадження онлайн-платежів, електронної ідентифікації та автоматизованих систем моніторингу ліквідності сприяє підвищенню фінансової стійкості та стабільності банківської системи. Водночас визначено низку ризиків – зростання кіберзагроз, технологічна залежність і потреба в підвищенні цифрової грамотності клієнтів.

Висновки свідчать, що цифровізація банківського сектору є стратегічним напрямом зміцнення фінансової безпеки держави. Ефективна цифрова трансформація забезпечує стабільність грошових потоків, розширює фінансову інклюзію та формує нову модель взаємодії банку й клієнта. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення інтегрованої системи оцінювання рівня діджиталізації банків як індикатора їхньої фінансової стійкості.

Ключові слова: діджиталізація, фінансова стійкість, онлайн-банкінг, фінтех, банківський сектор, цифрові технології.

Digitalization of the banking sector of Ukraine as a factor of financial stability enhancement

Prykhodchenko Leonid

Master's student of the Department of Finance, Banking, Insurance and Marketing,
Classical Private University

70-b Universytetska Street, Zaporizhzhia, 69002, Ukraine

E-mail: lenaprixodchenko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3925-7944>

Balabukha Kateryna

Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor, Associate
Professor of the Department of Finance, Banking, Insurance and Marketing, Deputy
Director of the Institute of Economics and Law, Classical Private University, 70-b
Universytetska St., Zaporizhzhia, 69002, Ukraine, balabuhakaterina@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2105-8167>

Abstract: The article reveals the role of digitalization of the banking sector of Ukraine as a factor in increasing financial stability.

Purpose. The article explores the impact of digitalization on the financial stability of the Ukrainian banking sector during wartime and under economic uncertainty. It defines the essence of digital transformation in banking, highlights the main areas of technological innovation, and examines their influence on liquidity, operational costs, and customer trust. Particular attention is given to the development of online banking, mobile applications, and fintech services that ensure financial continuity and support the adaptation of the banking system to crisis conditions.

Methods. The study applies a combination of theoretical analysis, comparative assessment of Ukrainian and European banking practices, and statistical generalization of data from the National Bank of Ukraine and international financial

reports for 2022–2024. Systemic, comparative, and structural-analytical methods were used to identify correlations between the level of digitalization, bank liquidity, and customer confidence. The analysis focuses on leading Ukrainian banks - PrivatBank, Monobank, and Oschadbank - allowing for the identification of digital transformation models and assessment of their effectiveness.

Results. The findings demonstrate that digitalization has become a catalyst for improving management efficiency and reducing operational risks in the banking system. The introduction of online payments, e-identification, and automated liquidity monitoring systems strengthens financial resilience and ensures stability in banking operations. However, the research also identifies challenges, including cybersecurity risks, technological dependency, and the need for greater digital literacy among customers.

Conclusions. Digitalization serves as a strategic direction for strengthening the financial stability and security of Ukraine's banking system. Effective digital transformation ensures sustainable cash flows, promotes financial inclusion, and builds a modern model of interaction between banks and clients. Future research should focus on developing an integrated framework for assessing the level of digitalization as a key indicator of financial stability.

Keywords: digitalization, financial stability, online banking, fintech, banking sector, digital technologies.

Постановка проблеми. Сучасний банківський сектор України перебуває на етапі глибокої цифрової трансформації, що стала не лише технологічною тенденцією, а й необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості в умовах війни, економічної турбулентності та глобальних змін у фінансовій екосистемі. Масове впровадження онлайн-банкінгу, мобільних застосунків, віддаленої ідентифікації клієнтів і фінтех-рішень забезпечило безперервність функціонування банківської системи навіть під час кризових періодів, коли традиційні канали обслуговування були обмежені. Цифровізація дозволяє

знижувати операційні витрати, прискорювати обробку платежів, підвищувати прозорість фінансових потоків і рівень довіри клієнтів до банківських установ. Водночас стрімкий розвиток цифрових сервісів супроводжується новими викликами - посиленням кіберзагроз, зростанням технологічних ризиків і нерівномірністю доступу населення до цифрових послуг. Це зумовлює потребу у всебічному дослідженні діджиталізації як багатофакторного процесу, що безпосередньо впливає на ліквідність, стабільність та конкурентоспроможність банківського сектору України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми діджиталізації банківського сектору активно розвивається як в Україні, так і за кордоном. У працях М. Губи, А. Лінник та Д. Колесник розкрито сутність і тенденції розвитку необанків, які стали інноваційною формою фінансових установ, що функціонують виключно у цифровому середовищі. Автори підкреслюють, що необанки змінюють структуру фінансового ринку, пропонуючи швидкі, зручні та персоналізовані послуги без фізичних відділень, що знижує витрати та підвищує ліквідність системи [1]. У роботі Ю. Онищенко акцентується увага на тому, що цифрові технології формують нову бізнес-модель банків, де ключовими факторами конкурентоспроможності стають автоматизація процесів, розвиток онлайн-банкінгу та забезпечення кібербезпеки [2]. Дослідження О. Тімінського, О. Войтенка та І. Райчук доповнюють цю думку, розкриваючи моделі цифрової трансформації бізнес-процесів і методи оптимізації внутрішніх операцій банків з використанням ІТ-рішень та хмарних сервісів [3]. У статті [4] розглянуто вплив цифрового маркетингу на діяльність та розвиток підприємств в умовах воєнного часу. Визначено умови виживання українських підприємств на ринку під час війни. Доведено вплив цифрових і мобільних технологій на продажі товарів та послуг підприємств під час війни.

О. Сежан [5] у своїй праці досліджує цифрову трансформацію банківського сектору крізь призму управління даними, наголошуючи, що

ефективність цифрових технологій безпосередньо залежить від інтеграції інформаційних систем і якості аналітики. Автор зазначає, що створення централізованих баз даних, застосування алгоритмів машинного навчання та автоматизованих звітних систем сприяють зміцненню фінансової стійкості банків за рахунок швидкої ідентифікації ризиків і точнішого прогнозування. Подібні висновки висловлюють і М. Черкасова з О. Гончаренко, які вказують на те, що цифрова трансформація фінансового ринку України забезпечує перехід від традиційних операцій до інтегрованої моделі цифрових послуг, що охоплює банківські, платіжні та фінтех-компоненти. Автори підкреслюють необхідність державної підтримки цього процесу через стандартизацію електронних транзакцій, підвищення прозорості операцій і посилення нагляду за фінтех-структурами [6].

Л. Слобода, А. Дем'янюк і О. Смахло [7, 8] розглядають перспективи й ризику розвитку фінтех-ініціатив у глобальній банківській системі, наголошуючи на важливості регуляторної стабільності та захисту даних споживачів. Вони вказують, що фінтех сприяє зростанню доступності фінансових послуг і зменшенню вартості операцій, проте водночас підвищує кіберзагрози та залежність банків від технологічних компаній.

Вагомий внесок у теоретичну базу зробили також офіційні документи Національного банку України, зокрема «Стратегія розвитку до 2025 року», яка визначає цифровізацію одним із пріоритетних напрямів зміцнення фінансової стійкості та ліквідності банківської системи. У сукупності наведені дослідження доводять, що діджиталізація не лише змінює формат обслуговування клієнтів, а й виступає системним інструментом підвищення ефективності та стабільності банківської сфери України [9, с. 275-282; 10, с. 17-21].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активну діджиталізацію банківського сектору України та наявність значної кількості публікацій із теми цифрової трансформації, низка критично важливих

питань залишається недостатньо розкритою, що ускладнює формування цілісної моделі впливу цифрових технологій на фінансову стійкість банків. До таких питань належать:

Відсутність єдиної методики кількісної оцінки рівня цифрової зрілості банків, яка дозволяла б безпосередньо пов'язати масштаби впровадження цифрових рішень із показниками ліквідності, прибутковості та платоспроможності установ.

Нерозкритість впливу цифрових сервісів (дистанційне обслуговування, миттєві платежі, мобільні додатки) на довіру клієнтів і стабільність ресурсної бази банків у період воєнного стану, коли зростає роль швидкого доступу до коштів і безперервності платежів.

Недостатній аналіз ризиків, що супроводжують діджиталізацію, зокрема кіберзагроз, технологічної залежності від зовнішніх платформ і концентрації операційних процесів в ІТ-інфраструктурі, а також питання того, як ці ризики впливають на стійкість банківської системи загалом.

Обмежена увага до ролі фінтех-компаній та небанківських платіжних сервісів у підтримці платіжної інфраструктури країни та забезпеченні безперервності грошових потоків у кризових умовах, а також до потенційних регуляторних конфліктів між банками і фінтехом.

Невирішеність питання цифрової інклюзії: наскільки доступ до онлайн-банкінгу та електронних платіжних інструментів є рівномірним для різних соціальних і регіональних груп населення, та чи може цифрова нерівність посилювати фінансову вразливість окремих домогосподарств і регіональних банків.

Відсутність усталеної моделі використання штучного інтелекту та аналітики великих даних для прогнозування ліквідності, раннього виявлення ризиків і запобігання шахрайству – як елементу інституційної стійкості банків у режимі постійної турбулентності [2].

Дослідження саме цих аспектів є важливим для побудови цілісного розуміння того, як діджиталізація впливає не лише на зручність банківського обслуговування, а безпосередньо на фінансову стійкість банківського сектору України.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є визначення ролі та ефективності цифрової трансформації банківського сектору України як ключового чинника підвищення його фінансової стійкості в умовах війни, економічної нестабільності та зростання ролі фінтеху. Для досягнення поставленої мети передбачено реалізацію таких завдань:

Проаналізувати сутність та зміст поняття «діджиталізація банківської діяльності» і визначити її основні складові - онлайн-банкінг, мобільні застосунки, електронну ідентифікацію, автоматизовані платіжні системи та штучний інтелект у фінансових операціях.

Дослідити основні напрями впровадження цифрових технологій у банках України та оцінити їхній вплив на показники фінансової стабільності – ліквідність, прибутковість, витрати й довіру клієнтів.

Порівняти рівень цифрової зрілості українських банків із практиками провідних європейських фінансових інститутів, визначивши спільні тенденції та специфічні особливості вітчизняного ринку.

Оцінити вплив цифрових ризиків – кіберзагроз, технічних збоїв, інформаційної вразливості – на загальний рівень фінансової стійкості банківських установ.

Розробити узагальнену модель взаємозв'язку між рівнем цифровізації та фінансовою стабільністю банківської системи, що може бути використана як аналітичний інструмент у процесі стратегічного управління.

Реалізація зазначених цілей дозволить поглибити теоретичне розуміння ролі діджиталізації у забезпеченні фінансової безпеки банків, сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності цифрових стратегій та сприятиме подальшому розвитку фінтех-екосистеми України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Теоретичне обґрунтування

Діджиталізація банківського сектору – це процес впровадження цифрових технологій у всі напрями банківської діяльності, який забезпечує підвищення її ефективності, прозорості та фінансової стійкості. У сучасних умовах війни та економічної нестабільності цифрова трансформація стала не просто інновацією, а засобом виживання банків і гарантією стабільності платіжної системи. Згідно з концепціями R. Kaplan, M. Chui та J. Tapscott [11-13], діджиталізація є багатовимірним процесом, який поєднує технологічний, організаційний і поведінковий аспекти.

Технологічний аспект охоплює використання інтернет-банкінгу, мобільних застосунків, електронної ідентифікації, штучного інтелекту, хмарних сервісів і систем Big Data. Організаційний аспект полягає у зміні структури управління банком, оптимізації внутрішніх процесів, автоматизації моніторингу ліквідності та управління ризиками [14]. Поведінковий аспект відображає трансформацію взаємодії з клієнтом – перехід до цілодобового доступу до послуг, зростання рівня довіри та персоналізацію обслуговування [15].

В умовах збройного конфлікту цифрові технології виконали стабілізуючу роль. Онлайн-банкінг дозволив банкам зберегти ліквідність навіть у періоди обмежень готівкового обігу, а дистанційне кредитування – підтримати МСБ і населення. Водночас розвиток фінтех-компаній (як-от Monobank, Revolut, Wise) створює конкуренцію традиційним банкам, стимулюючи їх активніше впроваджувати інновації [16]. Таким чином, діджиталізація є не лише технологічним, а й стратегічним чинником забезпечення фінансової стійкості банківського сектору України.

Методологія дослідження. Дослідження ґрунтується на аналізі статистичних даних Національного банку України, звітів Світового банку, а також аналітичних матеріалів консалтингових компаній (Deloitte, PwC, EY) за 2021–2024 роки. Застосовано такі методи:

Порівняльний аналіз – для визначення відмінностей між рівнем цифрової зрілості українських і європейських банків.

Системно-структурний підхід – для оцінки взаємозв'язку між діджиталізацією, ліквідністю, прибутковістю та довірою клієнтів.

Статистичний аналіз – для виявлення динаміки впровадження цифрових технологій у банках України.

Графічне моделювання – для візуалізації впливу цифрових процесів на фінансову стабільність.

Інформаційна база дослідження включає показники п'яти провідних банків України – ПриватБанку, Монобанк, Ощадбанку, Райффайзен Банку та ПУМБ.

Таблиця 1

Динаміка цифрової трансформації банків України у 2021–2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024	Зміна, %
Частка онлайн-операцій у загальному обсязі транзакцій, %	64	73	81	89	+25
Кількість активних користувачів мобільних застосунків, млн осіб	18,4	21,2	25,8	29,1	+58
Частка безготівкових розрахунків у ВВП, %	38	45	52	58	+20
Середні операційні витрати банків, млн грн	12700	11900	11000	10100	-21
Рівень ліквідності банківського сектору, %	62	65	69	72	+10

Джерело: складено авторами на основі [3]

Як видно з таблиці 1, цифровізація безпосередньо впливає на ключові фінансові показники банків. Зростання частки онлайн-операцій на 25 % супроводжується підвищенням ліквідності на 10 % і скороченням операційних витрат на 21 %. Водночас спостерігається суттєве зростання довіри населення до банків, що підтверджується збільшенням кількості користувачів мобільних застосунків майже на 60 % за три роки.

Рисунок 1 наочно демонструє, що найвагоміший вплив на підвищення фінансової стійкості мають ті напрями цифровізації, які безпосередньо пов'язані з автоматизацією обслуговування клієнтів і внутрішніх процесів

банку. Зокрема, онлайн-банкінг та мобільні застосунки забезпечують понад 70 % сукупного ефекту завдяки зменшенню витрат і зміцненню довіри клієнтів, тоді як автоматизація платежів та звітності підвищує ліквідність і прозорість операцій. Використання великих даних і штучного інтелекту формує стратегічну перевагу, дозволяючи прогнозувати ризики та адаптувати послуги до індивідуальних потреб споживачів. Водночас напрями, пов'язані з кіберзахистом і фінтех-партнерствами, поки відіграють другорядну роль, проте саме вони є фундаментом для подальшого розвитку цифрової екосистеми банківської системи України.

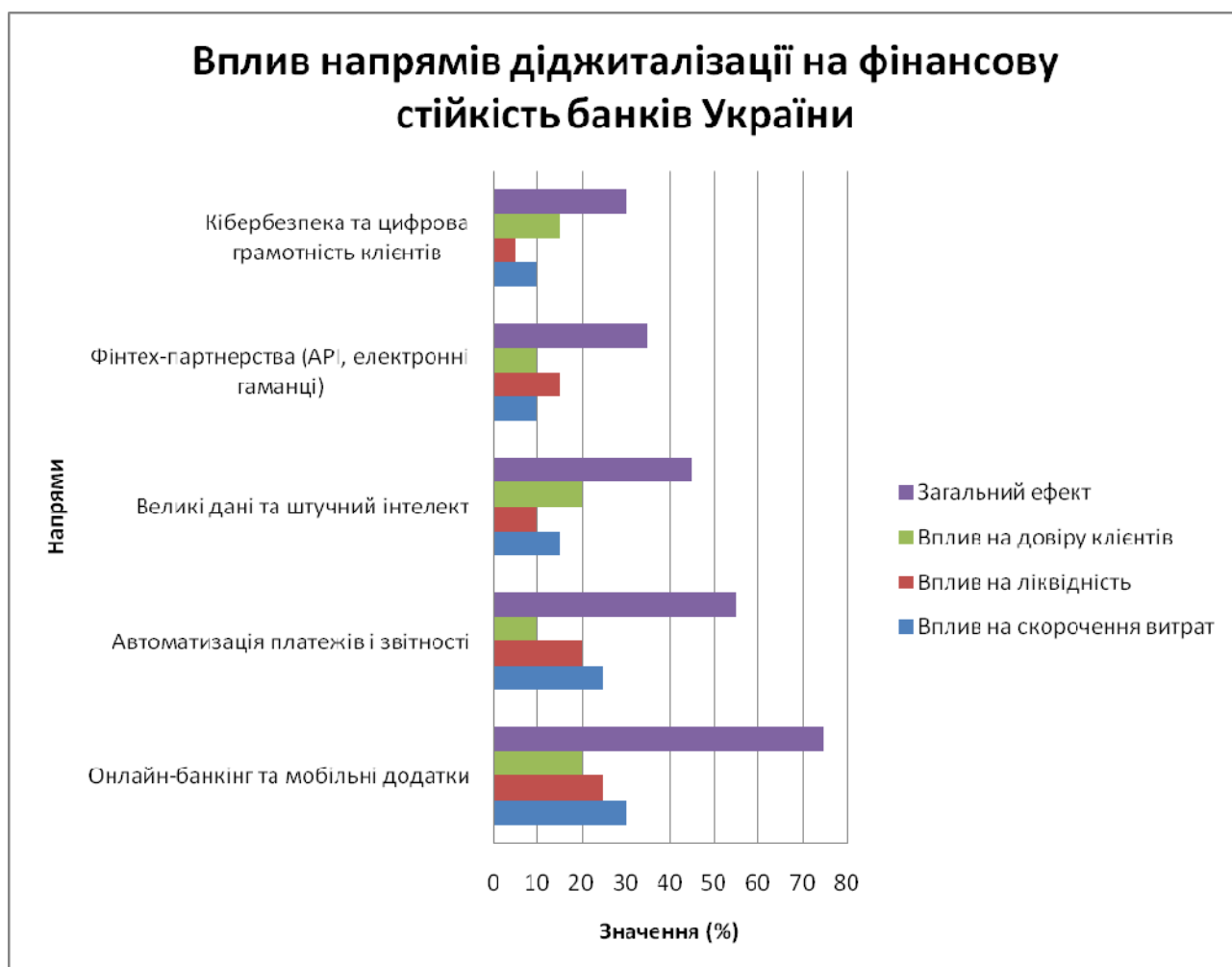

Рис. 1. Вплив напрямів діджиталізації на фінансову стійкість банків України

Джерело: складено авторами на основі [10, с. 17-21]

Аналіз результатів. Дослідження показало, що цифровізація банківської діяльності в Україні є не лише технологічним явищем, а комплексним інституційним процесом, який визначає довгострокову фінансову стійкість галузі. Поєднання технологічних рішень і нових моделей управління ліквідністю дозволило банкам мінімізувати наслідки воєнної та економічної кризи. Найбільш гнучкими виявилися банки з високим рівнем цифрової зрілості – насамперед Monobank і ПриватБанк, які мають розвинену екосистему онлайн-послуг і активно впроваджують аналітику великих даних для прогнозування клієнтських ризиків. Водночас результати підкреслюють важливість посилення кіберзахисту, розвитку цифрової грамотності користувачів і формування єдиної системи оцінювання цифрової зрілості банків. Це дозволить державним і комерційним фінансовим установам ефективніше реагувати на кризові явища, підтримуючи ліквідність і довіру клієнтів навіть за умов підвищеної турбулентності.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що діджиталізація банківського сектору України є одним із ключових факторів підвищення його фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах війни й глобальної нестабільності. Впровадження цифрових технологій – від онлайн-банкінгу й мобільних застосунків до автоматизованих платіжних систем, штучного інтелекту та аналітики великих даних – забезпечило банкам можливість швидко адаптуватися до нових викликів, знизити операційні витрати, підвищити ліквідність і рівень довіри клієнтів. Емпіричні дані свідчать, що частка онлайн-транзакцій і кількість користувачів цифрових сервісів зростають рекордними темпами, що прямо корелює зі зростанням показників фінансової стабільності. Водночас цифровізація створює нові ризики – кіберзагрози, технологічну залежність, дефіцит кадрів у сфері ІТ та потребу у цифровій грамотності населення. Тому пріоритетним завданням держави та банківських установ є побудова єдиної системи управління цифровими ризиками, стандартизація процесів кіберзахисту, розширення фінтех-партнерств і розвиток регуляторних

механізмів підтримки інновацій. Діджиталізація має розглядатися не як окремий напрям модернізації, а як стратегічна основа для довгострокової фінансової стабільності та сталого розвитку банківської системи України.

Подяки. Автор щиро дякує науковому керівнику Балабусі Катерині Євгенівні за цінні поради, фахове наставництво та підтримку, надану під час підготовки й проведення дослідження. Окрема подяка висловлюється кафедрі фінансів, банківської справи, страхування та маркетингу Класичного приватного університету за створення сприятливих умов для наукової роботи та забезпечення доступу до необхідних інформаційних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Губа М. О., Лінник А. О., Колесник Д. С. Розвиток небанків в Україні та світі. *Регіональна економіка та управління*, 2019. №2 (24). С. 71–74.
2. Онищенко Ю. І. Банківська діяльність в умовах розвитку цифрових технологій. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*, 2018. т. 23. вип. 8. С. 160–165.
3. Тімінський О., Войтенко О., Райчук І. Аналіз моделей і методів діджиталізації бізнес-процесів. *Управління розвитком складних систем*, 2021. №46. С. 38–47.
4. Зеркаль А. В., Балабуха К. Є. Вплив цифрового маркетингу на розвиток підприємств в умовах воєнного часу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2022. № 11. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-11-8431>
5. Сежан О. А. Цифрова трансформація банківського сектору в розрізі комплексного управління даними. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна*, 2023. вип. 37. С. 132–140.
6. Черкасова М. В., Гончаренко О. М. Цифрова трансформація фінансового ринку України. *Репозитарій ДВНЗ «Київський національний економічний університет»*, 2021. С. 588–590.

7. Sloboda L. I., Demianyk A. N. Prospects and risks of Fintech initiatives in the global banking system. *The Problems of Economy*, 2020. №1 (43). P. 275–282.
8. Smahlo O. Current state of development of the financial technologies market. *Digital Economy and Economic Security*, 2023. №6 (06). P. 17–21.
9. Стратегія Національного банку України до 2025 року. Київ: НБУ, 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-natsionalniy-bank-do-2025-roku>
10. Наглядова статистика Національного банку України. Київ: НБУ, 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
11. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. *Harvard Business School Press*, 1996.
12. Chui M., Manyika J., Bughin J. The Digital Tipping Point: How Banks Can Thrive in the Next Era of Financial Services. *McKinsey Global Institute Report*, 2023.
13. Tapscott D. Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin and Other Cryptocurrencies is Changing the World. *Penguin Group*, 2018.
14. Балабуха К. Є. Стратегічний маркетинг як ключовий інструмент адаптації підприємств до умов економічної нестабільності, зокрема у період збройної агресії проти України. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. №12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15762023>
15. Гричіна М.-О., Балабуха К. Є. Вплив кешбеку та бонусних програм на поведінку споживачів банківських послуг. *Актуальні питання економічних наук*, 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17508319>
16. Мещеряков А. А., Сундук Т. Ф. Технологічні інновації у сфері інтернет-банкінгу: їх вплив на ефективність банківських послуг. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 2024. №6.